

'We laten ons het tuchtrecht niet afpakken'

Het voorstel van staatssecretaris Albayrak om het tuchtrecht van verschillende beroepsgroepen te harmoniseren tot één appèlinstantie, is in de advocatuur slecht gevallen.

.....
Michel Knapen
journalist
.....

Een uniforme, moderne regeling van het tuchtprocesrecht, dat is waar het kabinet voor gaat. De werkgroep-Huls had het kabinet daarover al in haar rapport Beleidsuitgangspunten wettelijk geregeld tuchtrecht geadviseerd. Maar als het aan de advocatuur ligt, blijft het daarbij. 'Ons tuchtrecht functioneert nu zelfstandig en als het aan het kabinet ligt wordt het ondergebracht bij de normale rechtspraak, en valt het dus ook onder de Raad voor de rechtspraak. Onze eigen tuchtrechtspraak wordt afgepakt', zegt Herbert Cotterell, lid van de Algemene Raad. Dat leidt tot zeer ongemakkelijke situaties. 'Als een advocaat zijn zaak bij een bepaalde rechter bepleit,

dan is het niet logisch dat hij later bij dezelfde rechter verantwoording moet afleggen over zijn handelwijze. Dat is de klok tweehonderd jaar terugzetten, want toen was de rechter ook de baas over de advocaat.' Als in de toekomst een advocaat naar een tuchtrechter gaat komt hij een rechter tegen, zegt Cotterell. 'Dat kan toch niet. Zo belanden we wel erg zwaar onder het harmonisatiejuk van het kabinet.' De Algemene Raad gaat snel in gesprek met de Tweede Kamer, om dit 'onzalige idee' de wereld uit te helpen. Vergelijkbare kritiek heeft het Hof van Discipline. Hoewel het aanvankelijke kabinets-

.....
'Het is de klok tweehonderd jaar terugzetten, toen was de rechter ook de baas over de advocaat'
.....

plan voor één centraal tuchtcollege is losgelaten, wordt de tuchtrechtspraak wel ondergebracht bij de reguliere rechtspraak. 'Daarmee zijn we nóg een stap verder verwijderd van de huidige situatie', zegt Inge Schouwink, griffier van het Hof. En daartegen heeft zij principiële bezwaren. 'In het huidige tuchtrecht ligt de verantwoordelijkheid voor een belangrijk deel bij de eigen beroepsgroep, wat betreft de inhoud van de materiële normen en de organisatie. Doordat beroepsgenoten zelf in de colleges zitten, wordt de specifieke dynamiek van de sector gewaarborgd. Breng je dat onder in reguliere rechtspraak, dan hebben beroepsgenoten geen functie meer. En er ontstaat een onderscheid in de behandeling van tuchtrechtzaken in eerste aanleg en in appèl.' Het Hof van Discipline heeft zijn bedenkingen al aan staatssecretaris Albayrak

Het is gezegd

.....
Amateurs waren het. Achteraf is me duidelijk geworden dat we met sukkel te maken hadden. (...) De Orde van Advocaten houdt toch regelmatig een kwaliteitsaudit bij advocatenkantoren? Dan had de Orde toch (...) de verdachte mutaties op de derdenrekening moeten kunnen zien? Directeur Kees Post van incassobureau Juresta over het gefailleerde advocatenkantoor Legal Point. *NRC Handelsblad*, 13 december

Als scheidsrechter in geschillen tussen burgers onderling en tussen burgers en de overheid dient buiten twijfel te staan dat de kwaliteit van de rechterlijke macht op zijn minst gelijkwaardig is aan die van de topadvocaatuur. Raadsheer Nico Schimmel en rechter Ronny van de Water in *NRC Handelsblad*, 24 december

Interessant is de recente ontwikkeling waarbij het OM de rechtenfaculteiten afgaat om de mooiste studenten op de kop te tikken die na hun masterscriptie als *persofficier* de show dichter bij ons bed mogen zien te brengen. Jan Blokker, *NRC Next*, 24 december

Column

Harry Veenendaal

Nieuwe columnist

Harry Veenendaal (35) is vanaf dit nummer columnist, afwisselend met Matthijs Kaaks. Hij is advocaat, studeerde ook af als historicus, en werkt sinds begin vorig jaar als advocaat-stagiaire bij Kneppelhout & Korthals in Rotterdam. Welkom, meneer Veenendaal!

laten weten, maar met weinig resultaat. Schouwink: 'De staatssecretaris liet ons weten dat zij zich het belang van de beroepsgenoten aantrekt, en heeft toegezegd daar rekening mee te houden. Maar in een latere brief naar de Kamer zien we daar niets van terug. Daarmee geeft zij de suggestie af dat tuchtrechtspraak wel past onder de reguliere rechtspraak.' Dat is voor Schouwink een brug te ver: 'Wordt de handelwijze van een advocaat beoordeeld door de gewone rechter, dan ondermijnt dat zijn onafhankelijkheid.'

Volgens het Hof deugt ook de timing niet. Als er al over wijzigingen in de organisatie gedacht moet worden, is het logisch eerst de uitkomst van de harmonisatie van het procesrecht af te wachten.' Het gezag van het Hof van Discipline kun je vergelijken met de kracht van een merk. Is het eenmaal weg, dan komt het niet gemakkelijk weer terug.'

Lobby

Overigens vallen niet alle beroepsgroepen die nu nog een eigen tuchtrecht hebben onder de harmonisering die het kabinet wenst. De medici lijken de dans te ontspringen. Maar die hebben dan ook een breed opgezette lobby gevoerd, weet Johan Legemaate, hoogleraar Gezondheidsrecht aan de Vrije Universiteit. 'Daarna hebben alle acht organisaties die onder het medisch tuchtrecht vallen schriftelijk gereageerd richting

VWS en Justitie. Er is dus veel input geleverd. Medici zeggen: harmonisatie van het tuchtprocesrecht is nuttig maar differentieer waar gewent.'

Volgens Legemaate, verbonden aan de Koninklijke Nederlandse Maatschappij ter bevordering der Geneeskunst (KNMG), is de medische sector met ruim duizend tuchtzaken één van de grotere tuchtrechtgebieden (bij de advocatuur werden vorig jaar 875 klachten bij de Raden van Discipline ingebracht). 'Het leeft hier ook heel erg', zegt Legemaate. 'We vinden dat het tuchtrecht rekening moet houden met het eigene van de sector. Als er één appèlinstantie komt, dan bestaat het risico dat het eigene het onderspit gaat delven. Bij tuchtrecht zijn altijd juristen en beroepsbeoefenaren betrokken. Bij ons zijn dat medici, bij advocaten zijn de beroepsbeoefenaren ook jurist. Bij medici bestaat de vrees dat het juridische dan gaat overheersen.'

Hebben medici beter gelobbyd dat advocaten? Het lijkt erop, zegt Cotterell. 'Maar het kan er ook aan liggen dat zij te maken hebben met VWS en wij met Justitie.' Moet de advocatuur zich iets verwijten? Cotterell: 'Nee. Het onderbrengen van het tuchtrecht bij de gewone rechtspraak komt onverwacht. Huls zegt er niets over in zijn rapport en minister Hirsch Ballin heeft er in zijn reactie op het rapport-Van Wijmen – over de toekomst van de advocatuur – ook niets over gezegd.'

De naam Nanne betekent als afgeleide van Johannes: 'Jahweh is genadig'.

Een geruststellende gedachte voor Harm Nanne Brouwer, de voorzitter van het College van procureurs-generaal. Donderdag 20 december 2007 was namelijk gehakt dag voor het Openbaar Ministerie. Aan de gehaktmolen stond rechter Hanneke Lommen-Van Alphen van de Rechtbank Amsterdam. Van de Hells Angels-zaak bleef niet veel meer over dan een schamel pondje half-om-half. Dat was wel wat anders dan de foie gras die het OM ons beloofd had. De rechter verklaarde het OM niet-ontvankelijk, omdat het afgeluisterde telefoongesprekken tussen verdachten en hun advocaten niet had vernietigd. Daarmee had het OM volgens de rechtbank op 'ernstige en grootschalige wijze de geheimhoudingsrechten van de verdachten en hun verdediging geschonden'. Daarnaast vond de rechter dat het OM 'een loopje had genomen' met de rechten van de verdachten en hun raadslieden. De geselprocessie bereikte een dieptepunt met de conclusie dat wat het OM in deze zaak had gepresteerd, het vertrouwen van de rechtspleging in zijn geheel had aangetast. Kort samengevat: *three strikes and you're out*.

Jahweh zij genadig

Is het OM nog wel te vertrouwen? Als de Hells Angels-zaak een incident zou zijn wel. Persofficier Digna van Boetzelaar typeerde de werkwijze van het OM bij Nova als een 'stomme fout' en Brouwer sprak in *NRC Handelsblad* over een 'ernstig incident'. Minister van Justitie Ernst Hirsch Ballin had het over 'een

vergissing' en de Tweede Kamerleden Fred Teeven (VVD) en Sybrand van Haersma Buma (CDA) haastten zich om het 'persoonlijk falen' van officier van justitie Gert Oldekamp te benadrukken.

Het lijken wel apparatsjiks die geen verantwoordelijkheid durven te nemen. De Hells Angels-zaak is geen incident. Het College Bescherming Persoonsgegevens (CBP) concludeerde in november 2007 al dat door het OM inbreuk werd gemaakt op de bescherming van het voor de samenleving als geheel belangrijke beroepsgeheim van de advocaat. In meer dan driekwart van de onderzochte gevallen waren de digitale opnames van geheimhoudersgesprekken tussen advocaat en verdachte niet binnen één dag na ondertekening van het vernietigingsbevel, of helemaal niet, gewist.

Zijn deze conclusies van het CBP soms ook een 'incident' of een 'vergissing'? Natuurlijk niet. Het vergt geen rocket-science om tot de conclusie te komen dat het OM ook in andere dossiers structureel inbreuk maakt op de geheimhoudingsrechten. Brouwer ontkent dit. Hij is vast niet bereid om dezelfde statistische kansberekening op deze vraag los te laten als die het OM gebruikte om Lucia de B. achter de tralies te krijgen. En terecht, want de conclusie is overduidelijk. Het OM is in de Hells Angels-zaak op heterdaad betrapt: *in flagrante delicto*.

Ik pleit voor een diepgaand *extern* onderzoek. Als hieruit blijkt dat het OM structureel de geheimhoudingsrechten van verdachten en hun advocaten schendt, is het tijd voor een ouderwetse bijltjesdag. Brouwer en de politiek verantwoordelijke Hirsch Ballin zullen in dat geval hun consequenties moeten trekken. Boven iedere moederhut moeten nu eenmaal af en toe verse schedels hangen. Moge Jahweh in dat geval Nanne en Ernst genadig zijn.